

MKKR fogalomtár

adatbázis (elektronikus, képesítéseké): a →*képesítések* főbb adatait tartalmazó elektronikus program, felület, amely lehet országosan egy(séges) vagy oktatási-képzési alágazatonként, intézményi körönként elkülönült, egyedi, sajátos.

EKKR (Európai Képesítési Keretrendszer): 2008-ban, az Európai Unió Tanácsa és Parlamentje által kiadott (majd 2017-ben megújított) [Ajánlással](#) létesített átfogó, az élethosszig tartó tanulást támogató regionális/nemzetközi eszköz, amelynek elsődleges célja a koordináció, a fordítás: a →*nemzeti* vagy →*szektorális* és más, az Európai Oktatási Térségben működő →*képesítési keretrendszerek* szintjei közötti megfeleltetést biztosítja részletes minőségbiztosítási elvek mentén, amelynek révén hozzájárul a különböző (al)rendszerekben létrehozott →*képesítések* egymással való megfeleltetéséhez. Azaz az ~ nem tartalmaz képesítéseket, hanem „üres” eszközként azok fordítását, összehasonlítását segíti szektorok, ágazatok, országok, régiók között.

Europass platform: az Európai Bizottság által kezelt digitális →*adatbázis* és [felület](#), amely egységes (az ún. [Európai Tanulási Modell](#) által leírt, nyílt szabványokra épülő, az Európai Oktatási Térség számára egységes és átfogó) adatszerkezetben tárolja az EU tagállamaiban kiadott tanúsítványokat és tanúsítvány-kiegészítőket, ezzel segítve elő a képesítések átláthatóságát, összehasonlíthatóságát, hordozhatóságát és az egyéni CV-k, portfóliók összeállítását.

érintett felek (stakeholders): azok a (kulcs)szereplők (egyének, csoportok, intézmények, szervezetek), amelyek érintettek a →*képesítések* előállításában, azaz az oda vezető képzési, tanulási út megvalósulásában és a képesítések felhasználásában (pl. oktatási-képzési szolgáltatók, szakértő-tanácsadó szervezetek, munkáltatók, tanulói, oktatói és munkavállalói képviselői szervek stb.).

felelősség (az MKKR működtetéséé): az a kötelezettség és felhatalmazás, amely alapján az →*MKKR* működésével, fejlesztésével kapcsolatos döntések, intézkedések, szabályozások megszületnek. A felelősséget viselő feladatának tartja és törekszik arra, hogy az MKKR egyre jobb legyen.

képesítés: értékelési és érvényesítési folyamat formális (dokumentumban manifesztálódó) eredménye, amely abban az esetben nyerhető el, ha az illetékes testület (pl. vizsgabizottság) megállapítja, hogy az egyén elérte az adott standardoknak (kimeneti követelményeknek) megfelelő tanulási eredményeket, kompetenciákat. A kibocsátott dokumentum-típus lehet államilag elismert szakképesítés, oklevél, bizonyítvány, tanúsítvány, részvételi igazolás.

képesítések felvétele: a képesítési keretrendszerbe: tekintettel arra, hogy a →*képesítési keretrendszer* elsődleges célja a képesítések közötti viszonyok átláthatóvá, érthetővé tétele, ezért általában meghatározott szabályok, eljárások, szempontok alapján döntenek el, megfelel-e a képesítés azoknak a kritériumoknak, amelyek a képesítési keretrendszerbe bekerülés feltételei, és ha igen, akkor ott melyik szintre →*sorolható be*.

képesítések főbb adatai: A →*képesítés* azonosításához, hitelességéhez és az adott ország képesítési rendszerében elfoglalt helyének megállapításához szükséges adatok, amelyeket általában jogszabályok határoznak meg. Ide tartozik a képesítés neve, az általa igazolt végzettség szintje, a szakképzettség, a kiállító szervezet neve, a kiállítás ideje, helye, az azonosító szám stb. Az →*Europass platformon* egyre több olyan kulcs-adatot rögzítenek, amely elősegíti a képesítések átláthatóságát, összehasonlíthatóságát, hordozhatóságát.

képesítések értékelése, felülvizsgálata: ide tartoznak mindazok az értékelő eljárások, vizsgálatok, kutatások és egyéb tevékenységek, amelyek célja, hogy egy-egy → *képesítés* vagy képesítés-csoport, → *képesítés-típus* minőségét megállapítsa és visszajelezze a képesítés tulajdonosa, kiállítója vagy az → *érintett felek* felé.

A képesítés minősége alapulhat az általa igazolt kimeneti követelmények teljesülésén, a munkaerőpiaci elvárásoknak való megfelelésén, más képesítésekhez, képesítés-csoportokhoz, -típusokhoz való illeszkedés mértékén, egyéb szabályozóknak való megfelelésen stb.

képesítések MKKR-szintje: a → *képesítéseknek* egy számértékkel kifejezett jellemzője, amely az → *MKKR*-be történő → *szintbesorolás* nyomán jön létre. A számérték azt az MKKR-szintet azonosítja (→ *MKKR szintjelölő*), amelynek az adott képesítés a leginkább megfelel (*best fit*); azaz a képesítés kimeneti standardjai (tanulási eredményei, kompetenciái) és az adott MKKR-szint szintleíró jellemzői (deskriptorai) között a legjobb (*best fit*) az illeszkedés.

képesítések típusai: a köznevelésben: érettségi

a szakképzésben, felnőttképzésben: szakképzettség, szakképesítés, tanúsítvány

a felsőoktatásban: fokozat (végzettség és szakképzettség együtt)

képesítési keretrendszerek: a → *képesítések* osztályozásának eszköze, amely a képesítéseket az elért tanulási szint meghatározására szolgáló kritériumok szerint (általában kimeneti tanulási eredmények, kompetenciák alapján) egymásra épülő több szintre szervezi, sorolja. Célja, hogy integrálja és összehangolja a nemzeti képesítési alrendszereket, továbbá a munkaerőpiac és a civil társadalom, azaz az → *érintettek* felé növelje a képesítések átláthatóságát, hozzáférhetőségét, egymásra épülését és minőségét.

A ~ -nek sokféle típusa alakult ki annak céljai (pl. informáló, koordináló, integráló), hatásköre (tájékoztató/kommunikatív vagy szabályozó/regulatív) vagy a hatókör kiterjedése (intézményi, → *szektorális*, → *nemzeti*, → *nemzetközi*, → *regionális* stb.) alapján. Többnyire az adott szektorban/országban illetékes hatóságok vagy szakmai szervezetek fejlesztik ki az → *érintettekkel* együttműködésben.

szektorális keretrendszer: például a pénzügyi, sport, művészeti stb. szakterület képesítéseire kialakított keretrendszer; általában ezek egyben nemzetköziek is.

nemzeti keretrendszer: egy-egy ország képesítéseire kiterjedően kialakított keretrendszer, mint a hazai → *MKKR* (világszerte közel 170 ország rendelkezik nemzeti keretrendszerrel).

nemzetközi keretrendszer: több ország nemzeti szintű képesítési keretrendszerait átfogó közös keret, ilyen például az Európai Képesítési Keretrendszer, az Afrikai Képesítési Keretrendszer, a Karibi Képesítési Keretrendszer stb. (mára már 17 [nemzetközi keretrendszer](#) alakult ki). Az UNESCO koordinálásával folyamatban van egy ezeket összekötő globális képesítési keretrendszer kidolgozása is.

regionális keretrendszer: így is nevezik a nemzetközi keretrendszereket, mivel egy-egy nagyobb nemzetközi régió nemzeti keretrendszerait fogják át; de egyes országokban a nemzeti szint alatti közigazgatási egységek képesítéseire kialakított keretrendszereket is ~-nek tekintik (pl. a wales-i, a skót vagy az angliai keretrendszert).

kompetencia keretrendszer: ebből is egyre több jön létre, ezek azonban alapvetően különböznek a képesítési keretrendszerektől; nem képesítéseket szerveznek rendszerbe, hanem egy-egy kompetenciát, kompetencia-területet írnak le strukturált módon (belső részelemekre és szintekre bontva meghatározott részletes jellemzők mentén). Ilyen például a [közös európai nyelvi referenciakeret](#), a [digitális kompetencia-keretrendszer](#) (amelynek már felhasználók szerint szakosított változatai is születtek), az [európai vállalkozói kompetencia keretrendszer](#) vagy a [demokratikus kultúra \(európai állampolgárság\) kompetencia keretrendszere](#).

koherencia (MKKR szintek közötti): arra utal, hogy az egyes $\rightarrow$ képesítések egymással, illetve más $\rightarrow$ szintekre besorolt képesítésekkel való viszonyát valósan mutatja-e meg a $\rightarrow$ szintjelölőjük; azaz az azonos, illetve különböző szintek kellően reálisan jellemzik-e, mutatják-e meg a képesítések kimeneti jellemzőinek egymástól való szintbeli távolságát. Ez a $\sim$ azért kulcsfontosságú, mert végső soron ezen múlik, hogy egy $\rightarrow$ képesítési keretrendszer képes-e betölteni eredendő fő funkcióját (a képesítések egymás közötti viszonyainak megmutatását, átláthatóságát és érthetőségének biztosítását).

megfelelőség (szintbesorolásé): arra utal, hogy egy képesítés a kimeneti standardjainak, jellemzőinek leginkább megfelelő (*best fit*) $\rightarrow$ szintbesorolást kapta-e meg. A $\sim$ azért lényeges, mert ez alapozza meg a képesítés más képesítésekkel való összehasonlítása során az egyenértékűséget, ekvivalenciát.

MKKR (= Magyar Képesítési Keretrendszer): a magyarországi $\rightarrow$ képesítéseket egységes rendszerbe szervező és bemutató eszköz, amely négy leíró kategóriára tagolva jellemzi (deskriptorok), és nyolc elkülönülő kimeneti szinten helyezi el a képesítéseket. Céljai szerint az $\sim$ egy élethosszig tartó tanulásra irányuló, $\rightarrow$ informáló-kommunikatív, $\rightarrow$ nemzeti szintű eszköz.

MKKR-ben szerepel, oda bekerül: a képesítések nem automatikusan kerülnek be az MKKR-be, hanem egy meghatározott folyamat, eljárásrend, szempontrendszer és módszerek alkalmazása révén; ezekről lásd még $\rightarrow$ képesítések felvétele

MKKR lefedettsége: az MKKR – más $\rightarrow$ képesítési keretrendszerekhez hasonlóan – az élethosszig tartó tanulás keretrendszereként jött létre, azaz azzal a céllal, hogy az ország összes $\rightarrow$ képesítését felvegye, magába foglalja; tehát a teljes képesítési rendszert lefedje. Ez tenné lehetővé, hogy a formális, iskolai végzettségek (amelyekhez önmagukban felesleges keretrendszert létrehozni) mellett a különböző, iskolarendszeren kívül kiadott képesítések egymáshoz való és az iskolarendszerben kiadott képesítésekhez való viszonya is láthatóvá, érthetővé váljon. Ezért fontos jellemző, hogy a létrejött keretrendszer mely $\rightarrow$ képesítéstípusokra, a képesítések mely csoportjaira terjed ki, melyeket tartalmazza, (vagy másképp:) fedi le.

MKKR és EKKR-szintek feltüntetése (a bizonyítványokon és okleveleken): a különböző képesítéseket igazoló dokumentumok és mellékleteik, kiegészítőik egyre szélesebb körén megjelenik az a szám, amely azt az EKKR-szintet vagy/és MKKR-szintet jelzi (lásd még $\rightarrow$ szintjelölő), amelyre az adott képesítés besorolásra került.

összekapcsolt adatbázis: szinte minden ágazat, ország, oktatási szint saját egyedi módon végzi a tanulással kapcsolatos adatok gyűjtését és nyilvántartását. Ez a széttagoltság azonban megnehezíti az így külön kezelt $\rightarrow$ képesítések összehasonlítását. Ezért a kormányzatok egyre inkább arra törekednek, hogy a széttöredezett $\rightarrow$ adatbázisokat egymással összekapcsolják oly módon, hogy nagyobb, egységes adatbázist hoznak létre vagy a különböző önálló adatbázisok között biztosítják az adatátvitelt, adatösszehasonlítást. Ennek európai szintű példája az $\rightarrow$ Europass platform és a mögötte álló Európai Tanulási Modell.

szintbesorolás (képesítéseké, MKKR-be): az a folyamat, eljárás, amelynek során különböző vizsgálatokkal megállapítják, hogy egy adott →*képesítés* – kimeneti jellemzői alapján – az adott →*képesítési keretrendszer* melyik szintjének (a szintet jellemző deskriptoroknak) feleltethető meg leginkább (*best fit*). A ~-nak többféle módszere, gyakorlata alakult ki, így a teljeskörű vagy mintavételes eljárás, a formális nyelvi és/vagy szemantikai összevetés, az ellenpróbák sora, a társadalmi értékítélet stb., illetve ezek különböző kombinációi.

szintjelölő (MKKR-é/EKKR-é): az →*EKKR* 8, az →*MKKR* szintén 8 egymástól elkülönülő, ám egymásra épülő (kumulatív) szintet határozott meg a →*képesítések* →(szint)besorolására azok kimeneti jellemzői segítségével. Az egyes képesítések a →*képesítési keretrendszerbe* történő szintbesorolási vizsgálat/eljárás eredménye alapján kerülnek a képesítési keret egy meghatározott szintjére. Ez a meghatározott szint a képesítés fontos és jellemző adatává válik, amelyet a képesítéseket tartalmazó →*adatbázisok*, tanúsító dokumentumok is egyre szélesebb körben tartalmaznak (például a most elterjedően lévő mikrotanúsítványokon is egyik kötelező adat a szintjelölő.)

tipikus szakaszok (az NKKR [nemzeti képesítési keretrendszer] fejlesztéséé): a világszerte rohamosan terjedő →*képesítési keretrendszerek* elemzése és összehasonlító vizsgálata során és érdekében az ezzel foglalkozó nemzetközi szervezetek (pl. CEDEFOP, ETF, Európai Bizottság, UNICEF) kialakítottak egy olyan időbeli és fejlődési szakaszolást, amely jól leírja ezeknek az eszközöknek a tipikus körforgásos fejlődési ciklusát. Ez alapján az öt tipikus szakasz: 1. a koncipiálás és tervezés (*design/re-design*); 2. a hivatalos létrehozás / formális elfogadás (*formal adoption*); 3. a (korai) működési szakasz (*early operational stage*); 4. az (érett) operatív működési szakasz (*operational stage*); valamint 5. az értékelés, hatásvizsgálat és (újra)tervezés szakasza (*evaluation and re-design*). Részletes mutatók szolgálják/segítik annak megállapítását, hogy egy adott képesítési keretrendszer éppen melyik fejlődési szakaszban tart.

viszonyítási jelentés (*referencing report*): összefoglaló dokumentum, amelyben az Európai Oktatási Térségben részes tagállamok részletesen bemutatják és igazolják saját nemzeti →*képesítési keretrendszerük* szintjeinek illeszkedését, viszonyát az →*EKKR* szintjeihez. Ennek alátámasztásául bemutatják saját képesítési és képzési rendszerüket, nemzeti képesítési keretrendszerük céljait, alapelveit, típusát és fő jellemzőit, szabályozási hátterét, fejlesztésének és bevezetésének folyamatát. Részletezik továbbá a →*képesítések* →*szintbesorolásának* és a keretrendszerbe felvételének folyamatát, az alkalmazott eljárásokat, módszereket, minőségbiztosítási alapelveket; valamint az →*érintettek* bevonásának mértékét és mikéntjét. Általában a ~ részeként mutatják be a tagállamok saját keretrendszerük felsőoktatási képesítéseket tartalmazó szintjeinek és az [Európai Felsőoktatási Térség Képesítési Keretrendszerének](#) ciklusai közötti megfelelést, illeszkedést, amire öntanúsításként (*self-certificate*) utalnak. A ~-t az EKKR Tanácsadó Csoportja előzetes szakértői értékelések és helyszíni vita keretében fogadja el. Ez az eljárás biztosítja, hogy a nemzeti képesítési keretrendszerek megfelelően illeszkedjenek az EKKR-hez, amelyen keresztül így lehetővé válik a nemzeti képesítési keretrendszerek szintjeinek, az oda →*besorolt* képesítéseknek az összehasonlítása.